



УКРАЇНА
ДЕМИДІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
Рівненської області
(_____ сесія 7 скликання)

Р І Ш Е Н Н Я

_____ 2018 року

№ _____

Про запровадження системи
енергетичного менеджменту
в Демидівській селищній раді

З метою формування професійних управлінських механізмів у сфері споживання енергоносіїв, зменшення видатків з міського бюджету на придбання енергоресурсів і комунальних послуг, керуючись ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», селищна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити:

Концепцію запровадження системи енергетичного менеджменту в Демидівській селищній раді згідно додатку 1.

Положення про систему енергетичного менеджменту згідно додатку 2.

Положення Про порядок збору інформації щодо стану споживання енергоресурсів бюджетними установами комунальної власності згідно додатку 3.

2. Відділу будівництва, житлово-комунального господарства, благоустрою, приватизації, комунальної власності та архітектури селищної ради на підставі Концепції запровадити систему енергетичного менеджменту у Демидівській селищній раді.

3. Бюджетним установам селищної ради на підставі даної Концепції визначити осіб, відповідальних за контроль обсягів енергоспоживання у термін до 30.12.2018.

4. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію селищної ради з питань бюджету, фінансів, соціально-економічного розвитку, житлово-комунального господарства, комунальної власності, підтримки підприємництва, торговельного та побутового обслуговування населення, майнової політики та приватизації (Бурець В.М.).

Додаток 1
до рішення Демидівської селищної
ради

Концепція запровадження
системи енергетичного менеджменту в Демидівській селищній раді

1. Загальні положення

Видатки на придбання енергоносіїв у структурі бюджету Демидівської громади невпинно зростають внаслідок національних та світових тенденцій до підвищення цін на енергоресурси. Сьогодні ці витрати займають 36% у видатках бюджету громади і мають стійку тенденцію до подальшого зростання.

На тлі подальшого зношення основних фондів, різкого подорожчання енергоресурсів та збільшення вартості житлово-комунальних послуг, для нашої громади як ніколи гостро стоїть питання підвищення енергоефективності та енергозбереження, скорочення споживання енергоресурсів, особливо природного газу, за рахунок використання місцевих альтернативних видів палива та відновлювальних джерел енергії, в усіх сферах життєдіяльності міста, але в першу чергу, в бюджетній сфері та в житлово-комунальному господарстві.

Основна маса придбаних енергоресурсів споживається у будівлях, які перебувають у користуванні бюджетних організацій. Ці енергоресурси використовуються нераціонально через незадовільний технічний стан будівель, застарілі інженерні системи та енергетичне обладнання, а також відсутність системи енергетичного менеджменту, яка дозволяє якісно управляти витратами енергії та зменшувати видатки на енергоресурси. Існує нагальна потреба терміново підняти показники споживання енергії до рівня сучасних світових стандартів.

Реалізація інноваційної стратегії розвитку селищної інфраструктури, соціальної сфери та фінансів потребує вирішення питань використання енергетичних ресурсів у громаді на засадах професійного управління та принципах сталого розвитку. Це означає, що у системі адміністрування громади має з'явитися спеціальна ланка управління – система енергетичного менеджменту.

Система енергоменеджменту – це система управління енергетичною інфраструктурою громади для скорочення витрат на енергоносії, яка спирається на спеціальну політику селищної ради у питаннях використання енергоресурсів, має власні цілі та завдання, відповідну організаційну структуру, кадрове та інформаційне забезпечення, особливі процедури планування, впровадження, оцінки діяльності у сфері енергокористування. При цьому управління споживанням енергії у громад і розглядається не тільки як інструмент для зменшення енергоспоживання бюджетними об'єктами, але й як

шлях до підвищення якості муніципальних послуг. Важливим аспектом організації управління споживанням енергії є безперервність процесу.

Діяльність системи енергетичного менеджменту повинна фінансуватися міською радою в питаннях кадрів, інформаційного та фінансового забезпечення для досягнення означених системою менеджменту цілей.

Без вирішення цих питань неможливий сталий розвиток міста та його інтеграція з Європейською спільнотою.

2. Мета та основне завдання Концепції

Метою цієї Концепції є визначення стратегії формування професійних управлінських механізмів у сфері споживання енергоносіїв, які у тривалій перспективі забезпечать для Демидівської селищної ради:

- раціональне витрачання бюджетних коштів на придбання енергоресурсів;
- оптимізацію структури споживання енергоресурсів;
- підвищення ефективності використання всіх видів енергоносіїв;
- заміщення викопного палива відновлюваними джерелами енергії та альтернативними видами палива;
- поліпшення якості енергетичних послуг та можливостей для їх регулювання;
- залучення інвестицій у процеси технологічного переозброєння та енергоефективної модернізації інфраструктури міста;
- налагодження енергоефективної експлуатації споруд, будівель, житлових будинків, систем центрального опалення та обладнання генерації енергії;
- доведення показників споживання енергії до рівня сучасних світових стандартів;
- поліпшення екологічної ситуації в місті;
- формування ощадливої поведінки споживачів енергетичних послуг.

Основним завданням Концепції є вибір організаційно-управлінських та технологічних підходів, на підставі яких мають бути визначені довгострокові пріоритети міста у питаннях енергозбереження та розроблена модель системи енергетичного менеджменту, в першу чергу для бюджетної сфери Демидівської селищної ради.

3. Існуючий стан управління енергоресурсами на території Демидівської селищної ради

Енергозбереження є одним з пріоритетних напрямків діяльності Демидівської селищної ради щодо ефективного втілення в життя державної політики енергозбереження. Проте, для Демидівської громади, як і для багатьох громад України, характерним все ж таки залишається енерговитратність комунальної, бюджетної сфери та житлового фонду. Ця проблема виникла ще на стадії формування інфраструктури та існує до цього часу.

У сфері енергоспоживання бюджетних установ та комунальних підприємств на території Демидівської селищної ради сьогодні домінують енергозатратні технологічні підходи. Рівень обслуговування будівель систем та обладнання залишається низьким. Роботи з розробки та впровадження заходів з енергозбереження носять спонтанний характер. Управлінські рішення з питань підвищення ефективності використання енергоресурсів носять інтуїтивний характер. Цілісна система управління процесами енергоспоживання відсутня. Просвітницька діяльність серед молоді щодо енергозбереження та охорони навколишнього середовища проводиться в недостатньому обсязі.

Наявність застарілих технологій та недотримання технологічних режимів експлуатації будівель, систем і обладнання призводить до необґрунтовано високих втрат енергоресурсів, а з урахуванням примітивної форми моніторингу споживання та аналізу ефективності використання енергоресурсів веде до катастрофічного зниження якості енергетичних послуг при спробах організувати заощадження енергоресурсів.

Важко оцінити ефективність використання енергії на кожному конкретному об'єкті через відсутність чіткої політики, професійно вишколених спеціалістів з енергоменеджменту, інформації щодо обсягів енергоспоживання та факторів, які суттєво впливають на споживання енергії. Тому в період стрімкого зростання цін на енергоносії в Україні чи не єдиною можливістю стабілізації енергетичного ринку стало введення обмежень на споживання енергії (лімітування). Цей підхід дозволив зменшити споживання енергії (в тому числі, за рахунок усунення марнотратства), але призвів до погіршення якості основних енергомістких послуг (опалення, освітлення, водопостачання). Тож лімітування споживання енергії можна розглядати лише як тимчасовий захід на шляху до вирішення проблеми управління енергоспоживанням.

Одночасно з набором цих енергетичних проблем, громада націлена на виважену енергетичну політику. Так, в рамках Програми енергоефективності на 2018-2022 роки у комунальному господарстві одним з першочергових завдань є заміна близько 100 ламп на енергозберігаючі, що дозволить заощадити близько 30,0 тис. грн. коштів місцевого бюджету, Впровадження вищезазначених заходів за вказаний період дозволить зменшити витрати з бюджету на оплату енергоносіїв і спрямувати заощаджені кошти на вирішення соціальних проблем громади. Споживання теплоенергії, газу, води по бюджетним установам, завдяки проведення вищезазначених заходів дозволить знизити споживання по теплоенергії майже в 2 рази, по природному газу – в 1,5 рази, а по воді – 25%.

Таким чином, враховуючи існуючі проблеми енерговикористання в громаді, маючи на меті підвищення рівня енергоефективності та створення високого рівня енергоспоживання, селищній раді необхідно задіяти ефективну діючу систему енергетичного менеджменту, при якій потрібно визначити чітку ідентифікацію основних проблем у сфері енергокористування та вибір реалістичних стратегій.

4. Досвід європейських муніципалітетів з управління енерговикористанням та інноваційні проекти бюджетних установ в Україні

У розвинутих країнах діяльність у сфері енергоефективності є одним із важливих засобів стабільнішого розвитку та раціонального використання бюджету країни, окремих регіонів, ефективної діяльності підприємств та організацій муніципальної сфери при виконанні функцій муніципального менеджменту, наданні послуг населенню. Завдання пріоритетного розвитку енергетики завжди було в числі головних економічних завдань ЄС. Раніше це завдання вирішувалося проведенням відповідної політики в рамках окремих держав. Загострення проблеми енергоресурсів і конкурентної боротьби та посилення зв'язку політики з економікою поставили питання енергетичної безпеки країн ЄС на рівень загальноєвропейського.

Розв'язання енергетичної проблеми західні країни вбачають у посиленні інтеграційних процесів у сфері енергетичного забезпечення потреб економіки і соціально-культурної сфери на єдиній організаційно-правовій базі.

Створення загальноєвропейського енергетичного ринку започатковано у 90-их рр. прийняттям відповідних директив. Основними документами, що регулюють нову енергетичну політику ЄС стали Енергетична Хартія і Договір до Енергетичної Хартії. Ці документи переслідували такі стратегічно важливі цілі як посилення енергетичної безпеки ЄС, підвищення конкурентоспроможності економіки країн альянсу, недопущення монопольного тиску експортерів енергоносіїв на імпортерів, покращення екології, зниження цін на енергоносії. Документи визначили загальні правила функціонування внутрішнього ринку електроенергії і газу, які опиралися на єдність правових інструментів, прозорість діяльності компаній на енергоринку, вільний доступ до нього нових учасників, недопущення монополізації. Конкретними орієнтирами ЄС у сфері енергетики стали завдання зниження енергопостачання на 13 % до 2020 р., доведення частки поновлюючих джерел енергії до 20 %, зменшення викидів вуглецю на 20 %.

Реалізація програм енергозбереження здійснюється усіма країнами ЄС. У цьому відношенні представляється цінним досвід тих із них, які добилися найбільшого прогресу в енергозбереженні. Власну енергетичну політику та розвинуті системи управління споживанням енергією на сьогоднішній день мають Німеччина, Данія, Австрія, Франція, Швеція, Польща. При цьому управління споживанням енергії у муніципалітетах міст цих країн розглядається не тільки як інструмент для зменшення енергоспоживання бюджетними об'єктами, але й як шлях до покращання екологічних параметрів регіону та підвищення якості муніципальних послуг.

Деякі з міст Європи мають більш ніж 20-ти річний досвід енергоменеджменту і досягли значних результатів у цій сфері. Наприклад, у Штутгарті за 25 років існування системи енергоменеджменту вдалось зменшити споживання теплової енергії у 1500 муніципальних будівлях більш ніж на 40 % і зберегти при цьому бюджетних коштів на 200 млн. євро. Важливим аспектом організації управління споживанням енергії є безперервність процесу. Трирічний експеримент, проведений на групі з 65 будинків у Штудгарті засвідчив, що припинення управлінської діяльності у

частині організації раціонального споживання енергії призвів до зростання споживання енергії на цих об'єктах на 7,3 % відносно показників базового року. Економічні розрахунки виконані у Штуттгарті вказують, що інвестиції у створення муніципальної системи енергоменеджменту мають віддачу близько 500 %, а тому створення таких систем повинно бути віднесене до числа найбільш пріоритетних завдань муніципальної політики.

Реалізація дослідницьких, інвестиційних та пілотних проектів з енергоефективності та сталого розвитку міст або об'єктів міської інфраструктури, що здійснювались в Україні в рамках місцевих ініціатив, регіональних і державних програм, міжнародних програм технічної допомоги, є хорошим джерелом досвіду, який слід уважно вивчити й застосувати на етапі формування та реалізації енергетичної політики Демидівської селищної ради.

Показовими в цьому плані є інноваційні проекти з енергоефективної модернізації будівель, систем теплопостачання та водопостачання в Україні, що виконувались у десятках міст України за кошти Агентства США з міжнародного розвитку, за кошти Європейського Союзу чи урядів європейських країн (Німеччини, Норвегії, Данії тощо). Ці проекти переконливо доводять, що впровадження систем управління енергією в поєднанні з високотехнологічними розв'язками з модернізації об'єктів дозволяє заощаджувати значні обсяги енергії. Особливо це стосується будівель, де потенціал заощаджень може сягати 80%. Наприклад, у 2000 році споживання теплової енергії у Львівській школі-інтернаті № 1 вдалося зменшити на 40% лише за рахунок впровадження двох швидкоокупних заходів - ущільнення вікон та встановлення загальнобудинкової системи автоматичного регулювання подачі теплоносія.

Уже перші спроби реалізації енергоефективних проектів для будівель виразно вказали на необхідність адаптації організаційно-управлінських систем та кадрового потенціалу місцевої влади для вирішення задач з управління енергією. Адже, визначення проблемних об'єктів, складання технічних завдань на проведення енергетичних обстежень або проектування, приймання виконаних робіт та організація подальшої експлуатації високотехнологічного обладнання вимагає зовсім іншого рівня професійних знань та інформаційного забезпечення виконавчих органів влади громади, аніж той, що ми маємо на сьогодні в більшості міст України.

5. Концептуальна модель створення системи енергоменеджменту для установ, підприємств та організацій, які підпорядковані Демидівській селищній раді

Для подальшого впровадження та удосконалення політики сталого енергетичного розвитку міста Димитров пропонується скористатися досвідом тих міст України, які мають розвинену систему управління споживанням енергії, та набутим досвідом у пілотних містах в процесі реалізації демонстративних проектів зі створення комп'ютеризованої системи управління енерговикористанням для бюджетної та комунальної сфер.

При цьому трирівнева модель системи енергоменеджменту («установа – галузевий підрозділ – виконком») вибудовується як доповнювальний компонент існуючої трирівневої галузевої схеми управління бюджетними установами (освіта, охорона здоров'я, культура та ін.).

Система управління енерговикористанням для селища Демидівка має поєднати в особі увесь спектр завдань, які стосуються контролю за енергоспоживанням та умовами комфорту, планування видатків на енергоносії, ефективної експлуатації будівель, житлових будинків, енергоефективного проектування, будівництва та реконструкції об'єктів, залучення інвестицій.

З огляду на зростаючу вагу питань енергокористування для економіки та фінансів міста новий вид управлінської діяльності має формуватись як міжгалузева функція, добре інтегрована з іншими подібними видами управлінської діяльності, такими як: планування, економічний розвиток, управління фінансами, управління кадрами тощо.

Побудова системи енергоменеджменту включає:

Крок 1. Прийняття політичного рішення про впровадження в органах муніципалітету та на комунальних підприємствах громади системи енергетичного менеджменту.

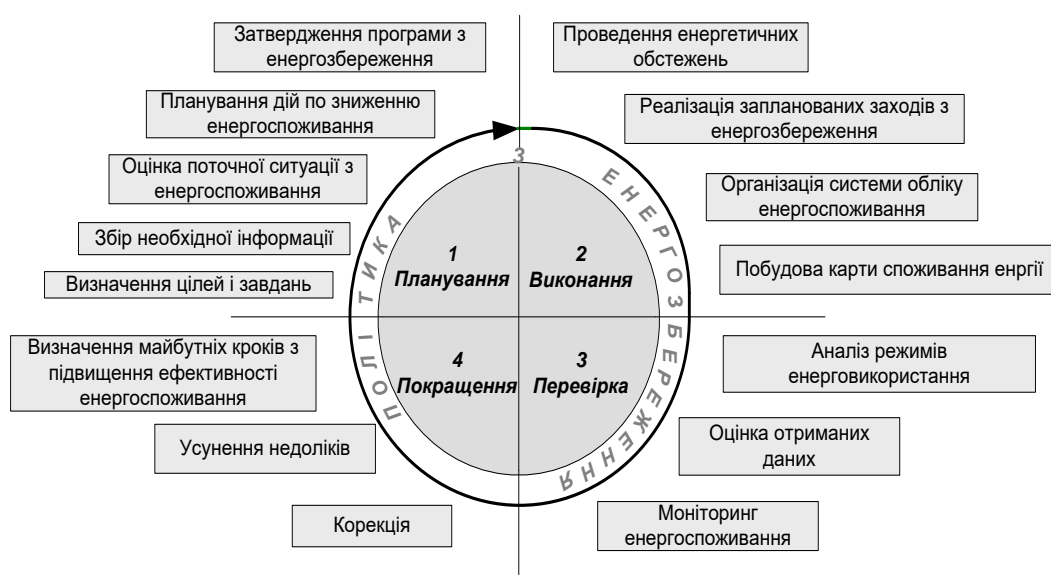
Крок 2. Залучення професійних спеціалістів.

Крок 3. Побудова складових системи енергоменеджменту у відповідності до стандарту ISO-50001.

Крок 4. Атестація енергоменеджерів та системи енергоменеджменту на відповідність стандарту ISO-50001:2011.

Крок 5. Забезпечення безперервності функціонування циклу енергоменеджменту.

Для ефективного функціонування енергоменеджменту необхідно безперервно повторювати цикл «Планування – Виконання – Перевірка – Покращення» (Рис.1) для вдосконалення процесу функціонування системи. Дотримання цього циклу неминуче повинно сприяти поліпшенню енергетичних показників та енергетичної ефективності установ та закладів.



Побудова системи енергоменеджменту передбачає наступні складові:

- перша і основна складова – це персонал служби енергоменеджменту (призначення енергоменеджерами не підготовлених людей без чітких функцій може дискредитувати систему енергоменеджменту, необхідне створення нових та високопрофесійних робочих місць із високим рівнем рентабельності);

- друга складова – система обліку енергоресурсів та факторів, які впливають на енерго- та ресурсоспоживання (на базі існуючих систем обліку можливо робити моніторинг та перевірку ефективності енергоспоживання або для підвищення оперативності аналізу енергоспоживання та відповідних дій службам енергетичного менеджменту потрібні автоматизовані системи контролю та обліку енергоресурсів);

- третя складова – алгоритм прийняття управлінських рішень та дій (потрібно створити алгоритм функціонування системи енергоменеджменту, для чого необхідно розробити пакет документів, що регламентують діяльність енергоменеджменту).

Ключовою особою у новій системі енергоменеджменту має стати селищний енергоменеджер – провідний фахівець, основними завданнями якого є:

- координація управлінських зусиль учасників структури енергоменеджменту та всієї діяльності виконкому селищної ради в сфері енергоефективності та енергозбереження;

- оптимізація видатків громади на придбання енергоресурсів та їх скорочення;

- контроль за дотриманням якості енергетичних послуг;

- проведення роботи щодо розробки ТЕО, бізнес-планів та впровадження інвестиційних проектів;

- налагодження співпраці з міжнародними установами та організаціями, які реалізують в Україні енергоефективні та екологічні проекти і програми;

- залучення в громаду коштів інвесторів, міжнародних та українських фінансових установ, населення для реалізації енергоефективних проектів;

- організація вивчення стану енергетики;

- щоденна координація роботи з енергоменеджменту.

- проведення моніторингу і контролю за дотриманням експлуатаційних норм споживання енергоресурсів (лімітів) об'єктами комунальної власності;

- сприяння проведенню енергоаудиту об'єктів комунальної власності;

- звітування про виконання річного плану закупівель енергії і заходів у сфері енергоменеджменту та про досягнуті успіхи;

- сприяння поінформованості стосовно використання енергії та створення мотивації для персоналу селищних закладів та установ, комунальних підприємств;

- забезпечення навчання персоналу з питань енергоощадної й енергоефективної діяльності;

- координація, виявлення та оцінювання нових можливостей для впровадження енергоефективних заходів, відновних джерел енергії та альтернативних видів палива;

- розробка інвестиційних програм (проектів), спрямованих на поліпшення функціонування селищного енергетичного сектора.

Однак, у своїй діяльності селищний енергоменеджер повинен спиратися на відповідальних за енергоменеджмент у галузевих сферах виконавчого органу (освіти, охорони здоров'я, культури тощо), а ті, у свою чергу, – на осіб, відповідальних за збирання інформації про споживання енергоносіїв (показів лічильників) в окремих будівлях. Таким чином, потрібно сформувані ієрархічну організаційно-функціональну структуру (енергокоманду), яка б працювала під особистим контролем заступника селищного голови, який би контролював бюджет та адміністративний апарат виконкому селищної ради.

Для оперативного управління споживанням енергії та енергоресурсів у громаді пропонується наступна структура системи енергоменеджменту (Рис.2).



Рис.2. Організаційно-виконавча структура системи енергоменеджменту бюджетної сфери Демидівської селищної ради

Обов'язки в обсязі системи енергетичного менеджменту розподіляються наступним чином:

Енергоменеджер громади здійснює:

- створення, впровадження та всебічне забезпечення енергетичної політики;
- надання ресурсів, необхідних для створення, впровадження, підтримки та вдосконалення системи енергетичного менеджменту;
- визначення масштабів та меж впливу системи енергоменеджменту;
- визначення, досягнення цілей та завдань з підвищення енергоефективності;
- проведення перевірки (аналізу) системи енергоменеджменту;
- забезпечення можливості вимірювання результатів та надання відомостей про них;
- забезпечення перевірки залежностей показників енергоефективності для кожної бюджетної установи або закладу;
- пропагування важливості енергоменеджменту.

Спеціалісти з енергоменеджменту управлінь та відділів здійснюють:

- впровадження та забезпечення енергетичної політики;
- визначення відповідальних за зняття показників приборів обліку;

- організацію проведення оглядів та аналіз стану ввірених об'єктів на предмет встановлення енерговитрат;
- контроль витрат ресурсів згідно встановлених лімітів, здійснюють збір, облік та аналіз використання енергоресурсів;
- роботу за завданнями з підвищення енергоефективності;
- знаходження залежностей показників енергоефективності для своїх установ та закладів.

Відповідальні за енергомоніторинг у бюджетних будівлях здійснюють:

- виконання щоденного зняття показників з приборів обліку та внесення їх до програми обліку, контролю та аналізу за використанням енергоресурсів;
- ведення журналу щоденного обліку витрат енергоносіїв;
- виконання щоденного огляду внутрішніх комунікацій (відсутність протікань в системах тепло-водопостачання та іншого обладнання, справність системи електропостачання та освітлення);
- здійснення щоденного контролю за раціональним використанням електропостачання.

Важливим елементом енергоменеджменту є перевірка функціонування системи. До плану робіт повинні бути включені:

- внутрішній аудит системи енергоменеджменту;
- моніторинг вимірювань та якості аналізу, що виконується;
- контроль звітності;
- вжиття корегуючих та превентивних заходів, перевірка їх дієвості;
- оцінка відповідності діяльності системи енергоменеджменту та обігу організаційних документів правовим та іншим нормам

Відправною точкою для прикладання зусиль з розбудови енергоменеджменту слід обрати сектор будівель бюджетної сфери Демидівської селищної ради.

До числа першочергових завдань з формування системи енергоменеджменту для будівель бюджетної сфери слід відносити формування електронних баз даних про енерговикористання, кількість та якість послуг на об'єктах, які б дали змогу в подальшому формувати реальні баланси споживання енергоресурсів та води (в межах об'єктів, установ, галузей та в цілому по громаді), відслідковувати динаміку зміни відповідних параметрів внаслідок впровадження ресурсозберігаючих заходів та прикладання управлінських зусиль енергоменеджерів.

При формуванні баз даних для будівель у якості першочергового джерела інформації доцільно використати щомісячні рахунки за придбані енергоресурси. Основним каналом поставок інформації у наступні роки повинні слугувати показники приладів обліку та заміри умов комфорту на самих об'єктах. Тому, оснащення бюджетних об'єктів приладами обліку слід відносити до числа першочергових інвестиційних пріоритетів громади.

Поряд зі створенням систем енергоменеджменту для будівель бюджетної сфери доцільно також започаткувати формування локальних систем енергоменеджменту на усіх комунальних підприємствах (теплопостачання, водопостачання, вуличного освітлення тощо).

При формуванні кадрового складу всіх структур з енергоменеджменту перевагу потрібно віддавати залученню комунікабельних молодих спеціалістів, добре знайомих із сучасними інформаційними технологіями та основними аспектами професійної діяльності енергоменеджерів. Необхідно забезпечити кожного енергоменеджера комп'ютеризованим робочим місцем та сучасними засобами зв'язку, створити енергоменеджерам умови для постійного підвищення їх кваліфікації через навчання та обмін досвідом.

Реалізація запропонованої Концепції запровадження системи енергетичного менеджменту повинна:

- сформувати цілісну політику у відношенні до організації управління використанням енергії на засадах сталого розвитку;
- створити в системі управління громадою спеціалізовану ланку з енергоменеджменту, спроможну розробляти і втілювати в життя подібну політику;
- залучити до роботи в інфраструктурі громади спеціалістів, знайомих з теорією і практикою енергоменеджменту;
- створити електронні бази даних про об'єкти енергоспоживання, інструментів для оперативного збору та аналізу даних споживання енергії на кожному конкретному об'єкті та про фактори, які суттєво впливають на це споживання;
- створити систему контролю та звітності в питаннях ефективності використання енергії;
- розробити механізми мотивування енергоощадної поведінки персоналу та споживачів.

Система енергетичного менеджменту Демидівської селищної ради повинна бути сформована як невід'ємна частина загальної системи управління різноманітними секторами економіки громади. Вона покликана забезпечити зміни у свідомості людей та трансформацію інженерно-будівельного середовища, що необхідні для реалізації політики сталого енергетичного розвитку громади.

Заступник селищного голови

С.Герук

Додаток 2
до рішення Демидівської селищної
ради

Положення про систему енергетичного менеджменту

1. Загальні положення

Метою затвердження Положення є створення системи енергетичного менеджменту шляхом організаційного забезпечення постійно діючої системи управління ефективністю енергоспоживання закладів, що фінансуються з бюджету об'єднаної територіальної громади (далі по тексті - бюджет).

Це Положення розроблено відповідно до діючих в Україні стандартів з енергозбереження та встановлює вимоги до керівників та фахівців структурних підрозділів, бюджетних установ, організацій і комунальних підприємств міської ради (далі по тексті - рада) щодо підтримання та покращення процедур аналізу ефективності енергоспоживання, підготовки та реалізації проектів, направлених на підвищення ефективності енергоспоживання.

Дія цього Положення розповсюджується на бюджетні установи та об'єкти, які утримуються за рахунок коштів бюджету об'єднаної територіальної громади, а також на комунальні підприємства селищної ради.

Для забезпечення функціонування системи енергоменеджменту створюється та діє відповідна багаторівнева організаційна структура, до якої входять:

заступник селищного голови з питань діяльності виконавчого органу ради, який координує роботу щодо впровадження та забезпечення належного функціонування системи енергоменеджменту;

відділ будівництва, житлово-комунального господарства, благоустрою, приватизації, комунальної власності та архітектури селищної ради, на якого покладаються обов'язки щодо узагальнення звітів по споживанню енергоресурсів комунальними установами, організаціями та підприємствами для проведення відповідного аналізу та подання пропозицій по ефективному споживанню енергоресурсів керівництву громади (далі – Служба з енергетичного менеджменту). Із числа працівників Служби з енергетичного менеджменту призначається особа, яка безпосередньо займається проведенням вищезазначеного аналізу та підготовкою пропозицій (далі – Енергоменеджер громади);

керівники бюджетних установ, організацій та комунальних підприємств селищної ради;

особи, відповідальні за впровадження енергоменеджменту та ведення системи енергомоніторингу в бюджетних установах, організаціях та комунальних підприємствах селищної ради (далі – енергоменеджер установи);

особи, відповідальні за ефективне споживання енергоресурсів у бюджетних закладах (будівлях).

Також основою системи енергетичного менеджменту є проведення постійного моніторингу споживання енергетичних ресурсів (далі – енергомоніторинг), який здійснюється, у першу чергу, шляхом фіксації показників приладів обліку енергоносіїв (природний газ, електроенергія, водопостачання-водовідведення) або фактичних обмірів спожитих енергоресурсів (тверде паливо). Отримані показники по кожному бюджетному закладу (будівлі) підлягають внесенню до Журналу обліку споживання енергетичних ресурсів та до інформаційної системи енергомоніторингу (далі – ICE).

Усі прилади обліку, за допомогою яких здійснюється контроль споживання енергоносіїв, повинні бути сертифіковані на території України, мати чинне свідоцтво про державну повірку та згідно з актом введені в експлуатацію.

Особи, що входять до організаційної структури енергоменеджменту та відповідальні за ефективне споживання енергоресурсів, у своїй діяльності керуються чинним законодавством України, нормативними актами центральних органів влади, рішеннями селищної ради та її виконавчого комітету, розпорядженнями селищного голови та цим Положенням.

За недотримання вимог Положення працівники бюджетних установ, організацій і комунальних підприємств селищної ради несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

Функціонування системи

2.1. Оперативний контроль та аналіз показників енергоефективності

Безперервне циклічне функціонування системи енергоменеджменту включає оперативний контроль та аналіз показників енергоефективності, а також моніторинг реалізації енергоефективних проектів. Для досягнення мети застосування процедури енергоменеджменту на відповідальних осіб покладаються наступні обов'язки :

2.1.1. Заступник селищного голови з питань діяльності виконавчого органу ради:

здійснює контроль та загальну координацію роботи Служби з енергоменеджменту, її взаємодію з виконавчими органами ради, комунальними підприємствами та бюджетними установами;

забезпечує представництво громади в переговорах з органами влади та міжнародними організаціями з питань ефективності енергоспоживання;

контролює загальний стан енергоефективності закладів бюджетної сфери та стан реалізації проектів з підвищення ефективності енергоспоживання;

не рідше ніж 1 раз в квартал проводять з керівниками бюджетних установ та організацій (розпорядниками коштів) наради з питань енергомоніторингу, обговорення проблем щодо споживання енергоресурсів та шляхів їх вирішення.

2.1.2. Енергоменеджер громади:

аналізує дані про енергоспоживання в розрізі розпорядників бюджетних коштів;

готує рекомендації щодо підвищення рівня енергоефективності;

погоджує прогнозовані обсяги споживання енергетичних ресурсів, розроблені керівниками бюджетних установ та організацій спільно з енергоменеджерами структурних підрозділів;

проводить моніторинг заходів та проектів з енергозбереження та підвищення енергоефективності по громаді;

бере участь у розробці технічних завдань на виконання робіт, пов'язаних з підвищенням ефективності енергоспоживання;

готує пропозиції щодо включення проектів з підвищення ефективності енергоспоживання в програму соціально-економічного розвитку;

аналізує доступні джерела позабюджетного фінансування заходів з підвищення ефективності енергоспоживання;

готує самостійно або із залученням сторонніх організацій програми енергоефективності та інші керівні документи в сфері енергозбереження;

готує матеріали для проведення нарад, семінарів, заходів з питань функціонування системи енергетичного менеджменту;

проводить контроль достовірності внесених показників приладів обліку (лічильників) відповідальними особами до журналу обліку споживання енергетичних ресурсів та до ICE з дійсними (фактичними) показниками приладів обліку (лічильників);

взаємодіє з іншими структурними підрозділами, установами, організаціями та комунальними підприємствами селищної ради, а також сторонніми організаціями з питань підвищення ефективності енергоспоживання.

2.1.3. Керівники бюджетних установ, організацій та комунальних підприємств селищної ради (розпорядників коштів):

на підставі отриманих звітів енергоменеджерів установ щомісячно проводять аналіз раціонального використання енергетичних ресурсів та по відношенню до аналогічного періоду минулого року;

при наявності розбіжностей у виставлених рахунках до показників фактичного споживання енергетичних ресурсів додатково доручають провести аналіз та вживають заходи щодо їх усунення;

щорічно до 20 грудня поточного року розробляють та надають на погодження заступнику селищного голови план по впровадженню в бюджетній установі, організації чи комунальному підприємстві енергозберігаючих заходів та енергоефективних проектів на наступний рік, забезпечують у подальшому його виконання та щомісячно звітують енергоменеджеру громади про їх виконання.

2.1.4. Енергоменеджер установи:

контролює внесення даних до ICE про обсяги енергоспоживання особами, відповідальними за ефективне споживання енергоресурсів у бюджетних закладах (будівлях), а у разі відсутності такої технічної можливості

у відповідальних осіб - самостійно вносить отримані в телефонному режимі від них дані до ІСЕ;

збирає та аналізує дані про енергоспоживання структурного підрозділу (бюджетної установи, організації чи комунального підприємства), з'ясовує причини збільшення обсягів споживання енергоресурсів по закладах (будівлях) та щомісячно подає відповідний звіт керівнику структурного підрозділу (бюджетної установи, організації чи комунального підприємства);

вносить необхідні дані до ІСЕ про об'єкт енергомоніторингу (у тому числі і зміни, що відбулися упродовж функціонування об'єкту);

розробляє прогнозовані обсяги споживання енергетичних ресурсів та подає їх керівнику бюджетної установи, організації чи комунального підприємства;

готує рекомендації щодо підвищення рівня енергоефективності на рівні структурного підрозділу (бюджетної установи, організації чи комунальному підприємству);

приймає участь у розробці технічних завдань на виконання робіт, пов'язаних з підвищенням ефективності енергоспоживання;

готує пропозиції щодо включення проектів з підвищення ефективності енергоспоживання по своєму підрозділу в програму соціально-економічного розвитку та в інші програми громади;

контролює ефективність реалізації проектів та заходів, пов'язаних з підвищення ефективності енергоспоживання;

проводить контроль достовірності внесених показників приладів обліку (лічильників) відповідальними особами до журналу обліку споживання енергетичних ресурсів та до ІСЕ з дійсними (фактичними) показниками приладів обліку (лічильників);

2.1.5. Відповідальний за ефективне споживання енергоресурсів в закладі (будівлі)

щоденно проводить зняття показників споживання енергетичних ресурсів (природний газ, постачання води та водовідведення, електроенергія, крім витраченої на вуличне освітлення та систему водопостачання-водовідведення) з наявних приладів обліку та щопонеділка проводить зняття показників споживання електроенергії по системах вуличного освітлення та водопостачання-водовідведення, а також визначає фактичні обсяги споживання твердого палива і вносить їх до ІСЕ або передає у телефонному режимі енергоменеджеру громади(у разі відсутності технічної можливості щодо внесення до ІСЕ);

заносить зняті показники з приладів обліку та фактичні обсяги споживання твердого палива до журналу обліку споживання енергетичних ресурсів;

збирає та передає дані про умови мікроклімату в закладі (приміщенні), а також про виникнення аварійних ситуацій енергоменеджеру громади або керівнику бюджетної установи, організації чи комунального підприємства;

проводить щоденний оперативний контроль за споживанням енергетичних ресурсів. У разі відхилення в межах 20% (як в більшу, так і в

меншу сторону) від споживання в порівнянні з показниками приладу обліку з попередньою добою з'ясовує причину відхилення та повідомляє енергоменеджера громади;

слідкує за дотриманням інструкцій з ефективного енергоспоживання, забезпечує виконання вимог Служби з енергоменеджменту в закладі;

бере участь у контролі за виконанням технічного обслуговування інженерних системи, а також інших заходів, пов'язаних з підвищенням ефективності енергоспоживання;

надає пропозиції щодо підвищення ефективності енергоспоживання на своєму об'єкті.

2.2. Взаємодія з іншими структурними підрозділами селищної ради

Для належного функціонування системи енергоменеджменту залучаються також інші структурні підрозділи селищної ради, які забезпечують:

2.2.1. Відділ фінансів:

під час підготовки проекту бюджету враховує рекомендації Служби з енергоменеджменту щодо запланованих показників споживання енергоресурсів;

готує документи (в межах компетенції) щодо участі в міжнародних проектах та програмах, пов'язаних з впровадженням заходів з підвищення ефективності енергоспоживання;

2.2.2. Відділ економічного розвитку, інвестицій та регуляторної діяльності:

під час підготовки проекту програми соціально-економічного розвитку громади враховує рекомендації Служби з енергоменеджменту щодо необхідних заходів з підвищення ефективності споживання енергоресурсів;

готує документи (в межах компетенції) щодо участі в міжнародних проектах та програмах, пов'язаних з впровадженням заходів з підвищення ефективності енергоспоживання;

До виконання функцій енергетичного менеджменту та завдань, пов'язаних з підвищенням енергоефективності, за рішенням селищного голови можуть залучатися інші структурні підрозділи (установи, організації, комунальні підприємства) селищної ради, створюватися міжвідомчі робочі групи (дорадчі органи) та залучатися сторонні організації (експерти).

Заступник селищного голови

С.Герук

Додаток 3 до рішення
Демидівської селищної ради

Положення

Про порядок збору інформації щодо стану споживання енергоресурсів
бюджетними установами комунальної власності Демидівської селищної ради

1. Загальні положення

Метою застосування цього Положення Про порядок збору інформації щодо стану споживання енергоресурсів бюджетними установами комунальної власності Демидівської селищної ради (далі – Положення) є організаційне забезпечення впровадження постійно діючої системи динамічного нагляду та отримання достовірної інформації щодо енергоспоживання в режимі щоденного зчитування відповідної інформації з лічильників обліку енергетичних ресурсів в бюджетних установах громади для подальшого проведення аналізу і оцінки основних показників стану використання енергетичних ресурсів бюджетними установами громади.

Це Положення розроблено відповідно до діючих стандартів з енергозбереження в Україні та встановлює вимоги до керівників та фахівців бюджетних установ щодо підтримання та покращення процедур енергетичного моніторингу, що дозволяють впровадити системний підхід для забезпечення постійного підвищення енергетичних параметрів, ефективності використання енергетичних ресурсів та енергозбереження в установах бюджетної сфери громади.

Дія цього Положення розповсюджується на бюджетні установи, управління, відділи селищної ради, на балансі та у підпорядкуванні яких знаходяться об'єкти енергозбереження.

Керівники та фахівці бюджетних установ, що є відповідальними з питань енергозбереження, у своїй діяльності керуються чинним законодавством України, рішеннями та розпорядженнями виконавчого комітету селищної ради, розпорядженнями селищного голови, рішеннями селищної ради та цим положенням.

Відповідальні особи, за недотримання вимог цього Положення, несуть відповідальність, згідно із Законом України «Про енергозбереження» та іншими законодавчими актами України.

Всі прилади обліку, за допомогою яких здійснюється контроль споживання енергоносіїв, повинні бути сертифіковані на території України, внесені в реєстр засобів вимірювальної техніки, мати чинне свідоцтво про державну повірку та згідно з актом введені в експлуатацію.

2. Поняття і терміни

У цій документованій процедурі використано такі визначення понять.

Бюджетна установа – орган місцевого самоврядування, а також організації, створені ним у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідного місцевого бюджету.

Енергоменеджер – особа, призначена наказом відповідальною за збір інформації про стан споживання енергоресурсів на закріплених за нею об'єктах.

Енергоменеджер установи – особа, призначена наказом відповідальною за збір інформації про стан споживання енергоресурсів бюджетної будівлі.

Енергоменеджер галузевого підрозділу – особа, призначена наказом відповідальною за збір інформації про стан споживання енергоресурсів з підпорядкованих управлінням бюджетних установ.

Енергоменеджер громади – особа, призначена наказом відповідальною за збір інформації про стан споживання енергоресурсів з управлінь та відділів.

Енергетичний моніторинг – сукупність заходів, спрямованих на безперервне відстеження за споживанням енергоносіїв бюджетними установами з метою виявлення невідповідностей або порушень.

Енергоефективність – співвідношення між досягнутими результатами діяльності бюджетної установи і обсягами споживання енергії для досягнення цих результатів.

Інформаційна система енергомоніторингу (ICE) – це автоматизована система, що забезпечує автоматизований облік та формування аналітичної бази даних щодо споживання енергетичних та водних ресурсів з подальшим її використанням для контролю споживання енергоносіїв та досягнення результатів від впровадження енергоефективних заходів в закладах бюджетної сфери.

Команда енергоменеджерів – особа або група осіб відповідно до прийнятої організаційної структури організації, яка (які) відповідають за ефективне впровадження системи енергоменеджменту та підвищення енергоефективності.

Ліміти споживання енергоносіїв – це гранична величина витрат паливо-енергетичних ресурсів, розроблена на основі даних про споживання для кожного конкретного об'єкта, величина є динамічною і підлягає корегуванню.

Паливо-енергетичні ресурси – сукупність всіх природних і перетворених видів палива та енергії, які використовуються в національному господарстві.

Прилади обліку, за допомогою яких здійснюється контроль за споживанням енергоносіїв на об'єктах комунальної власності є:

- лічильники газу;
- лічильники холодної води;
- лічильники теплової енергії;
- лічильники електроенергії;
- термометри для виміру температури зовнішнього та внутрішнього повітря.

Раціональне використання паливо-енергетичних ресурсів – досягнення максимальної ефективності використання паливо-енергетичних ресурсів при

існуючому рівні розвитку техніки та технології і одночасному зниженні техногенного впливу на навколишнє природне середовище.

Розпорядники бюджетних коштів - бюджетні установи в особі їх керівників, уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення видатків з бюджету.

3. Моніторинг процесів

Моніторинг процесів енергоспоживання, впровадження заходів з енергозбереження та підвищення ефективності використання бюджетних коштів на оплату енергоносіїв виконується на різних рівнях управління у закладах бюджетної сфери, а саме:

- на рівні виконання заходів з енергозбереження та контролю обсягів енергоспоживання безпосередньо у бюджетних установах;
- на рівні управління системою енергоменеджменту в бюджетній установі;
- на рівні управління підпорядкованими установами головними розпорядниками бюджетних коштів в цілому;
- на рівні енергоменеджерів установ (управління освіти та відділу економічного розвитку, інвестицій та регуляторної діяльності Демидівської селищної ради).

Моніторинг процесів на рівні управління системою енергоменеджменту у бюджетній установі виконується шляхом проведення внутрішніх обстежень і аудитів, розробки планів коректувальних та попереджувальних дій і контролю за виконанням цих планів. Відповідальними за проведення процесів енергомоніторингу на цьому рівні є уповноважені енергоменеджери (команда) під управлінням керівника відповідної бюджетної установи та його заступника з господарської (технічної) частини.

Моніторинг на рівні керування підпорядкованими установами головними розпорядниками бюджетних коштів в цілому здійснюється відповідно до визначених цілей в області роботи системи енергоменеджменту у відповідній бюджетній сфері. Відповідальні на цьому рівні є керівники органів селищної ради та галузевих установ.

Оргструктура (як частина загальної організаційної структури управління бюджетними установами громади)



4. Порядок збору інформації про стан споживання енергоресурсів в бюджетних установах комунальної власності

Збір інформації щодо стану споживання енергоресурсів в бюджетних установах громади у рамках автоматизованої інформаційної системи енергомоніторингу (ІСЕ) проводиться наступним чином.

4.1. Енергоменеджерами громади видається бюджетній установі ключ доступу в мережі Інтернет до програмного забезпечення інформаційної системи енергомоніторингу (ІСЕ) для ведення обліку споживання енергоресурсів.

4.2. Відповідальними особами за організацію роботи в рамках дії системи енергомоніторингу в бюджетних установах є керівники бюджетних установ.

4.3. Бюджетними установами громади власними наказами призначаються відповідальні особи (енергоменеджери установ) за ведення системи енергомоніторингу та занесення даних показників приладів обліку (лічильників) енергетичних та водних ресурсів в будівлях та приміщеннях бюджетної установи до ІСЕ, включивши ці функції в їх посадові обов'язки.

4.4. Енергоменеджери установ:

- Ведуть облік наявності приладів обліку енергоносіїв по будівлі (-ях).
- Несуть відповідальність за своєчасне проходження приладами обліку державної повірки, складають графік проходження приладами обліку державної повірки, який затверджується керівником установи.
- Забезпечують занесення в обов'язковому порядку всіх необхідних даних показників по об'єкту енергозбереження до системи енергомоніторингу (у разі зміни показників вносить відповідні коригування) щоденно з 09-00 до

11-00 (в тому числі якщо в приміщенні є орендар) та збереження таких даних у системі моніторингу (ІСЕ).

- Проводять щотижневий оперативний контроль за споживанням енергетичних та водних ресурсів. В разі суттєвого відхилення від споживання в порівнянні з показниками приладів обліку з аналогічним попереднім періодом з'ясовують причину відхилення повідомляють керівника бюджетної установи та енергоменеджера громади.

- Забезпечують своєчасне закриття звітних місяців шляхом внесення даних до ІСЕ

- Щоденно протягом опалювального періоду вносять до системи середню внутрішню температуру будівлі, приміщення бюджетної установи, організації відповідно до ІСЕ.

Відповідальні особи повинні вести архів всієї визначеної цим Положенням документації.

5. Відповідальність

Керівники бюджетних установ (особи, відповідальні за організацію системи енергомоніторингу вбюджетних установах, які є найближчими до місця споживання та підзвітні головному розпоряднику та розпоряднику бюджетних коштів за енергоспоживання):

- Несуть персональну відповідальність за дотримання вимог Порядку, повне наповнення інформаційної системи енергомоніторингу даними, своєчасне подання звітів та інформацій.

- Відповідальна особа несе відповідальність за вчасне проходження приладами обліку державної повірки, складає графік проходження приладами обліку державної повірки, який затверджується керівником установи.

- На період відсутності основних призначених осіб, відповідальних за моніторинг показників приладів обліку та за ведення системи енергомоніторингу, визначають осіб, які виконують їх обов'язки, таким чином забезпечуючи безперервність функціонування системи енергомоніторингу в бюджетній установі.

Заступник селищного голови

С.Герук